

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom

Skradzione myśli – porywające, lecz porwane

Program edukacyjny dla gimnazjalistów z zakresu zmniejszania zachowań
związanych ze ściąganiem i plagiatowaniem

Maria Bobowska, Marta Matus, Anna Szabuńko

styczeń – kwiecień 2013

Spis treści

Kontekst problemu.....	2
Struktura.....	2
Warsztaty.....	3
Cele warsztatu.....	3
Program warsztatu.....	3
Ankiety ewaluacyjne.....	4
Wyniki.....	5
Ankiety.....	5
Prawo autorskie.....	6
Postawy.....	7
Ściąganie w liczbach.....	9
Ściąganie – co można z tym zrobić według uczniów.....	12
Diagramy.....	13
Dlaczego uczniowie ściągają?.....	13
Jak nauczyciele reagują na ściąganie uczniów?.....	14
Jak nauczyciele powinni reagować na ściąganie?.....	14
Podsumowanie.....	15
O stowarzyszeniu.....	16
Załączniki.....	17
Załącznik 1.....	17
Załącznik 2.....	18

Kontekst problemu

Rozwój nowych mediów, w tym Internetu, jest niezwykłą szansą dla nauczycieli i uczniów, ale jest też wyzwaniem. Z jednej strony Internet daje niezwykle możliwości poszukiwania informacji, ale z drugiej strony, stwarza możliwość łatwego, a nawet bezmyślnego, kopiowania cudzych tekstów i podawania ich jako swoje. Plagiatowanie to niestety częsty problem w polskich szkołach. Szacuje się, że zadeklarowanych uczciwych – nieściąających jest ok. 10 % (Gromkowska – Melosik, *Ściąg, plagiaty, fałszywe dyplomy*, 2007).

Odpowiedzią na pytanie CO MOŻNA Z TYM ZROBIĆ? jest program edukacyjny koncentrujący się na szukaniu z młodzieżą przyczyn ściągania i plagiatowania oraz zastanowieniu się jakie są konsekwencje bycia nieuczciwym w szkole i w dalszym życiu.

Świat, w którym nikt nie ściąga

Struktura

Poniżej zostanie zaprezentowany raport z przeprowadzonego programu edukacyjnego pt. „Skradzione Myśli”.

Schemat całego programu wyglądał następująco:

Na początku została przeprowadzona analiza potrzeb – pre test – za pomocą krótkiej ankiety (wzór w załączniku 1). Na podstawie wyników z niej otrzymanych zbudowano scenariusz warsztatu, a po trzech tygodniach, za pomocą kolejnej ankiety – post test – zbadano rezultaty oddziaływania warsztatów (wzór w załączniku 2).

Dla porządku, w pierwszej części raportu zostanie opisany warsztat, jego cele, program i metody pracy. W drugiej części raportu zaprezentujemy wyniki otrzymane w dwóch ankietach oraz zebrane na warsztatach.

Warsztaty

Program „Skradzione Myśli” to 5-godzinne warsztaty psychoedukacyjne dla gimnazjalistów z zakresu przeciwdziałania ściąganiu i plagiowaniu wśród uczniów. Prowadzone są metodami aktywnymi: burze mózgów, dyskusje, ćwiczenia indywidualne i grupowe.

Warsztaty zostały przeprowadzone w trzech klasach gimnazjalnych i odbyły się 4, 6 i 7.03.2013r. W warsztatach uczestniczyło łącznie 62 uczniów Gimnazjum nr 17 w Warszawie.

Świat, w którym wszyscy ściągają

Cele warsztatu

Celem głównym warsztatu „Skradzione Myśli” jest **zmniejszenie ilości zachowań nieuczciwych (tj. ściągania i plagiowania)**.

Drugim celem warsztatu jest **wzmocnienie u uczniów poczucia własnej wartości i wiary we własne siły**, ponieważ brak wiary we własne możliwości jest jedną z głównych deklarowanych przez gimnazjalistów przyczyn ściągania.

Metodą osiągnięcia założonego głównego celu było zastanowienie się wraz z gimnazjalistami

nad przyczynami i konsekwencjami nieuczciwych zachowań wśród uczniów, a także nad powodami istnienia prawa autorskiego. Takie przedstawienie tematu jest przesunięciem akcentu z wartościowania dobre – złe na zastanowienie się **JAKIE** to jest. Gimnazjaliści analizowali problem ściągania i plagiowania, a następnie na podstawie wyciągniętych na warsztacie wniosków mogli samodzielnie zdecydować, czy warto jest ściągać i do czego to może prowadzić.

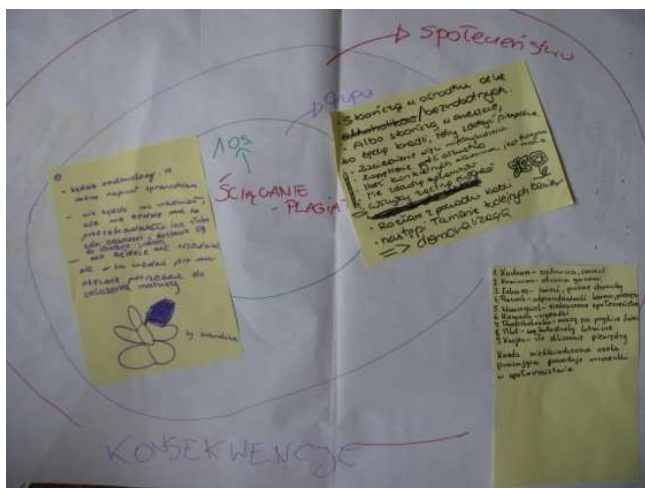

Diagram wypracowany przez uczniów, przedstawiający skutki ściągania dla jednostki, grupy i społeczeństwa

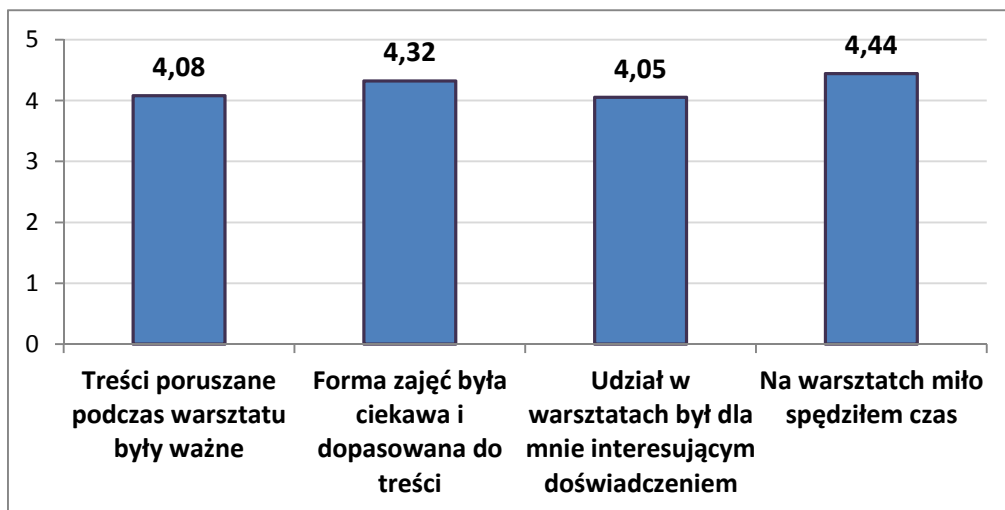
Program warsztatu

W poniższej tabeli zostały zaprezentowane cztery najważniejsze obszary poruszane podczas warsztatu.

PRAWO AUTORSKIE	PRZYCZYNY ŚCIĄGANIA	KONSEKWENCJE ŚCIĄGANIA	WZMACNIANIE WIARY WE WŁASNE MOŻLIWOŚCI TWÓRCZE
<ul style="list-style-type: none"> • Czym jest prawo autorskie? • Gdzie obowiązuje i na czym polega? • Po co istnieje prawo autorskie?	<ul style="list-style-type: none"> • Dlaczego uczniowie ściągają? • Dlaczego uczniowie NIE ściągają? • Jak nauczyciele reagują na ściąganie? • Jak nauczyciele powinni reagować na ściąganie?	<ul style="list-style-type: none"> • Jakie konsekwencje ma ściąganie dla jednostki? • Jakie mogą być skutki ściągania dla grupy? • Jakie mogą być konsekwencje ściągania dla całego społeczeństwa?	<ul style="list-style-type: none"> • Twórcza praca zespołowa (tworzenie maszyn) • Praca nad własnymi zasobami: moje mocne strony, zalety, umiejętności, sukcesy

Ankiety ewaluacyjne

Na zakończenie warsztatu, każdy uczeń wypełniał anonimową ankietę ewaluacyjną, w której miał możliwość ocenić zarówno program warsztatu, jak i jego formę, co zostało zaprezentowane na rysunku 1.

Rysunek 1. Średnie oceny treści, formy oraz czasu spędzonego na warsztacie.

W swoich ocenach warsztatów gimnazjaliści zwracali uwagę przede wszystkim na formę zajęć. W warsztatach najbardziej podobało im się: praca w grupach, atmosfera warsztatów, nauka poprzez zabawy i gry, sposób prowadzenia, urozmaicenie zajęć, oraz to, że każdy mógł się wypowiedzieć.

W programie gimnazjalistom najbardziej podobały się rozmowy dotyczące ściągania, a także twórcza praca zespołowa nad wymyślaniem maszyn.

Przykładowe wypowiedzi uczniów zachęcające do udziału w warsztatach:

- „Warto wziąć udział, ponieważ przez zabawę można dowiedzieć się ważnych i potrzebnych rzeczy o prawie autorskim.”
- „Polecam udział w warsztatach, które zmuszają nas do wykazania się swoją wyobraźnią oraz skłaniają do refleksji.”
- „Jest to ciekawe doświadczenie, miło spędzony czas, nauka w formie zabawy, po której dużo zostaje w głowie.”
- „Miły czas, spędzony w dobrej atmosferze i z ciekawymi pomysłami.”

Jak wspomniano na początku, warsztat był zbudowany na podstawie pre testu, tak aby maksymalnie odpowiadać na potrzeby uczniów. Przejdziemy teraz do kolejnej części raportu, związanej z wynikami ankiet wypełnianych przez uczniów przed i po warsztacie.

Wyniki

Badanie jakie zostało przeprowadzone na lekcjach wychowawczych odbyło się przed warsztatami psychoedukacyjnymi (12.01.2013) i po nich (26.03.2013) w Gimnazjum Sportowym nr 17 w Warszawie.

Pierwszą ankietę wypełniło 91 uczniów (w tym 41 dziewczyn i 50 chłopców). Drugą 63 osoby (29 dziewczyn i 28 chłopców, 6 osób nie zaznaczyło swojej płci) – różnica między pre i post testem wynika z braku uczestnictwa jednej klasy w drugiej ankiecie.

Ankiety

Ankieta pierwsza (pre test) składała się z 7 pytań (wzór w załączniku 1) i miała na celu sprawdzenie: wiedzy o prawie autorskim, postaw uczniów względem ściągania, wielkości zjawiska ściągania oraz czego uczniowie chcieliby się dowiedzieć na warsztacie o prawie autorskim.

Druga ankieta (post test) składała się z 5 pytań (wzór w załączniku 2) i miała ona na celu sprawdzenie wpływu udziału w warsztatach w zakresie: zmian w postawach uczniów względem ściągania oraz poszerzenia świadomości konsekwencji ściągania. Ponadto zawarte w niej było pytanie o częstotliwość ściągania i sposoby przeciwdziałania mu.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom

Poniżej zostaną zaprezentowane wyniki zebrane za pomocą ankiety pierwszej dotyczącej prawa autorskiego. Następnie omówiony zostanie stosunek uczniów do ściągania, zostaną porównane wyniki pre i post testu. Kolejnie zostanie omówiona kwestia samego ściągania – co uczniowie czują i jak wielu z nich ściąga. Ostatnią kwestią poruszoną w tym raporcie będzie sprawdzenie poziomu wiedzy uczniów o konsekwencjach ściągania.

Prawo autorskie

Wypowiedzi uczniów w pytaniu otwartym o tym, czym jest prawo autorskie zostały podzielona na cztery kategorie.

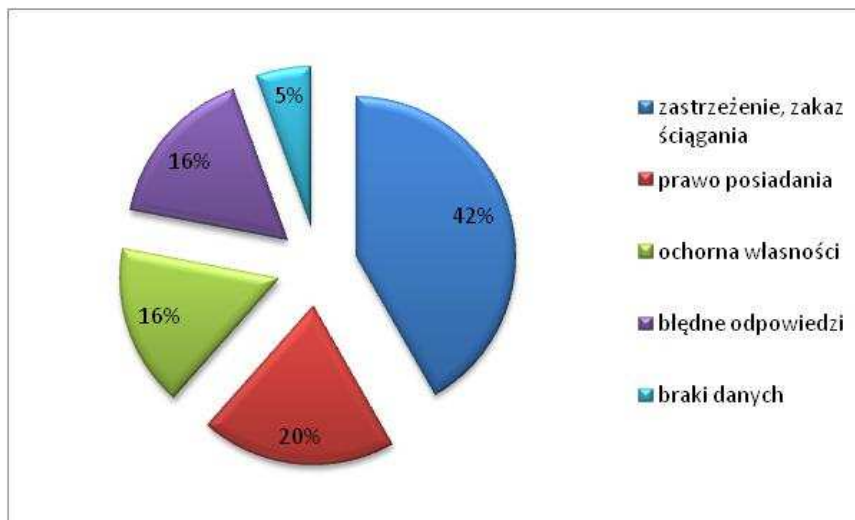
Pierwsza *zastrzeżenie, zakaz ściągania*. Zdania zakwalifikowane o niej to: „prawo autorskie jest to zastrzeżenie sobie materiału przez autora, których nie można kopiować i rozpowszechniać, ponieważ jest to karalne”; „są to prawa gdzie nie można ściągać czyjejś pracy bez jego zgody”.

Druga kategoria *ochrona własności* grupowała wypowiedzi tj.: „zabezpieczenie przed plagiatem”, „prawo autorskie jest prawem chroniącym autora jakiegoś dzieła przed skutkami przywłaszczenia tej pracy”

Trzecia kategoria *prawo posiadania* zawiera wypowiedzi tj.: „prawo autora o decydowania o swoim dziele”, „prawo autora do swojej pracy do powielania jej”.

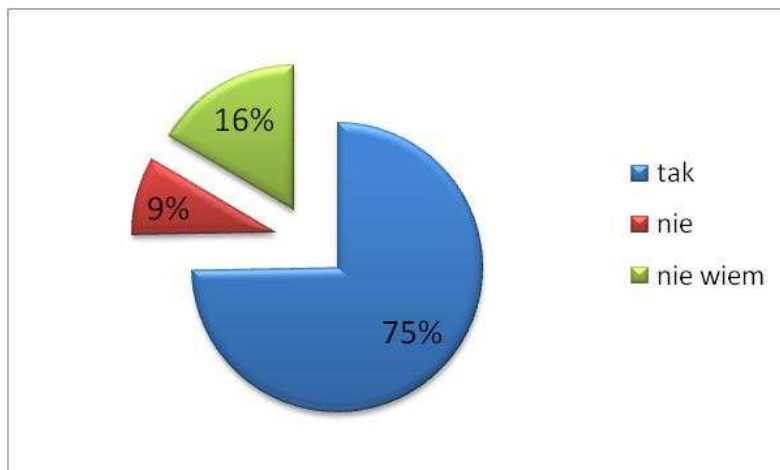
Czwarta kategoria to odpowiedzi błędne np. „prawo autorskie to jest przywłaszczenie do siebie informacji innej osoby np. podawanie cudzego imienia jako swoje”, są to zdania podpisane przez kogoś w Internecie”.

Na rysunku 2 została zaprezentowana ilość odpowiedzi uczniów udzielonych na pytanie czym jest prawo autorskie, w podziale na cztery wyżej opisane kategorie.

Rysunek 2. Procent odpowiedzi o prawie autorskim w kategorii *zakazów, prawie posiadania, ochronie własności*, ilość błędnych odpowiedzi oraz braków danych.

Na kolejne pytanie w ankiecie, o obowiązywanie prawa autorskiego w Internecie, znaczna większość uczniów wszystkich klas wskazuje odpowiedź twierdzącą (75%). Nie mniej 16% uczniów – nie wie czy takie prawo obowiązuje.

Rysunek 2. *Czy prawo autorskie obowiązuje w Internecie?* Procentowe wskazanie odpowiedzi wszystkich uczestników.

Z powyższych wyników możemy wysunąć pewien wniosek: świadomość obowiązywania „pewnego prawa” (tutaj autorskiego) związana jest głównie przede wszystkim z widzeniem w nim zakazu.

Możemy, więc przypuszczać, że ściąganie może być związane z brakiem świadomości wartości pracy intelektualnej innych osób, gdyż panuje przekonanie, że można ściągać, byleby tylko nie zostać ukaranym. Natomiast brak w tym zastanowienia się po co to istnieje prawo autorskie i co ono daje.

Postawy

Pytanie o stosunek ucznia do ściągania w obu ankietach różniło się tylko jednym zdaniem – w ankiecie drugiej została dodana jedna pozycja odpowiedzi. Uczniowie poproszeni byli o wskazanie, które z podanych zdań w tych pytaniach najbardziej pasują do ich poglądów. Mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Zanalizowano tylko wyniki klas, które wypełniły pre i post test.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom

W tabeli 1 znajduje się procent wskazań danego zdania przez uczniów. Wytłuszczono te wyniki, które zostaną szerzej omówione.

Tabela 1. Procentowa liczba wskazań danego zdania.

	Zdania zawarte w pytaniach ankiet	Pre test	Post test
1	Nawet najlepsi uczniowie przynajmniej raz ściągali	64%	49%
2	Niektórzy ściągają, bo nie wierzą, że sami są w stanie coś dobrego napisać	54%	37%
3	Jest tak dużo materiału, że trzeba ściągać, żeby przetrwać	51%	63%
4	Jak ktoś umie ściągać, to ściąga, a jak ktoś tego nie umie robić to, tego nie robi	48%	37%
5	Pozwalanie na ściąganie od siebie jest formą koleżeńską przysługi	41%	19%
6	Ściąganie jest nieuczciwe wobec tych, co się nauczyli	38%	38%
7	To jest oszustwo	31%	25%
8	Niektóre przedmioty są nudne, dlatego z nich się ściąga	25%	24%
9	Wszyscy kiedyś ściągali, więc dlaczego tego nie robić?	21%	13%
10	Dotyczy to małej grupy uczniów, którzy nie chcą się uczyć	20%	19%
11	Wszyscy tak robią, w ściąganiu nie ma nic złego	18%	21%
12	Nikt nie traci na ściąganiu	15%	17%
13	Nauczyciele udają, że nie widzą ściągania, więc można to robić	10%	21%
14	Nauka jest nudna, dlatego inni ściągają	10%	19%
15	Ściąganie w szkole to problem, z którym trzeba coś zrobić	3%	6%
16	Nie ściagam- wiem, że to co napiszę jest najbardziej wartościowe, bo oryginalne		16%

Zacznijmy od pozytywów. O połowę zwiększyła się liczba wskazań zdania nr 12, że ściąganie to problem i należy coś z nim zrobić. Niestety, 6% to dalej bardzo mało.

Nie mniej, pozytywne jest to, że zmniejszyła się ilość osób, które wskazały, że nawet najlepsi ściągali (zdanie nr 1), że ściąganie to koleżeńską przysługą (zdanie nr 5) oraz, że wszyscy kiedyś ściągali, więc można to robić (zdanie nr 9). Wszystkie spadki wskazań są znaczące, w pierwszym przykładzie to różnica 15%, a w drugim to 20%, a w trzecim 8%.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom

Możliwe, że te wyniki są efektem zastanawiania się na warsztatach, jakie są konsekwencje ściągania dla jednostki, grupy i społeczności, oraz jakie są zależności między nieuczciwością jednej osoby, a zachowaniem grupy.

Zmniejszenie wyboru takich odpowiedzi dobrze rokuje na zmniejszenie się zachowań nieuczciwych, ponieważ przyjmowanie ściągania jako powszechnej normy, czy formy przysługi niewątpliwie „usprawiedliwia” ściąganie.

Mniej pozytywne natomiast jest to, że spadła – o 6% - ilość wskazań, że ściąganie to oszustwo (zdanie nr 2).

Równie negatywne jest zwiększenie się liczby uczniów – o 11% - uważających, że nauczyciele udają, że nie widzą takiego zachowania (zdanie nr 8). Powiązane jest to niewątpliwie również ze wzrostem o 12% wskazań, że problemem jest zbyt duża ilość materiału do nauczania (zdanie nr 3) oraz częściej wybieranym – o 9% - stwierdzeniem, że nauka jest nudna (zdanie nr 14).

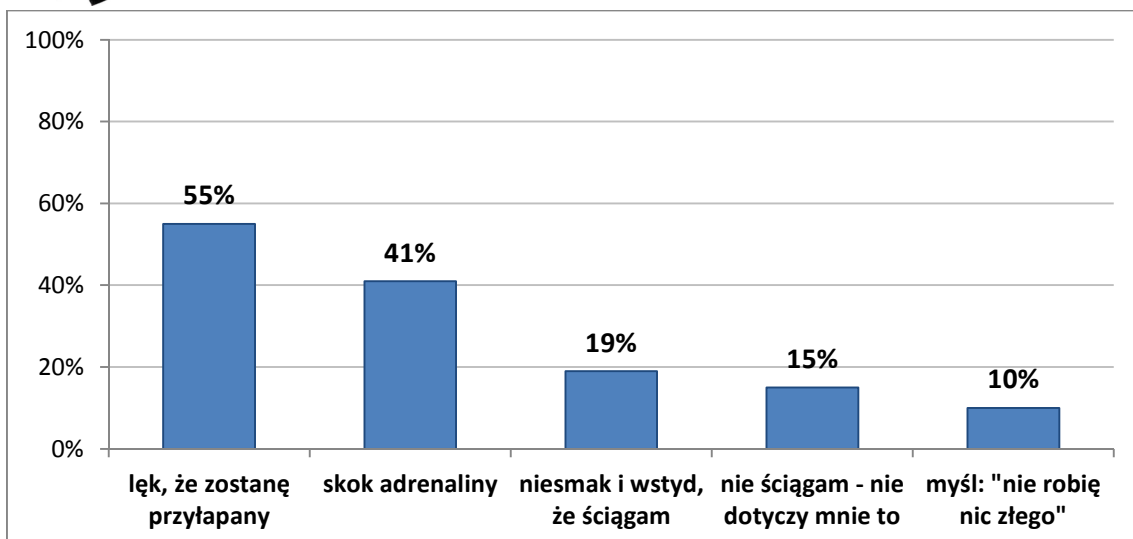
Wyjaśnianiem tych kwestii zajmiemy się jeszcze przy omawianiu propozycji uczniów, co można by zrobić z problemem ściągania.

Ostatnią kwestią godną zainteresowania jest spadek wskazania zdania nr 7 („niektórzy ściągają, ponieważ nie wierzą, że sami są w stanie coś dobrego napisać”). Różnica między pre i post testem wyniosła 17%.

Pre test wykazał, że łącznie 54% uczniów wskazało brak wiary w siebie jako przyczynę ściągania. Warsztat, skoncentrowany był więc m.in. na podwyższenie samooceny oraz wiary we własne siły. Okazało się być to skuteczne.

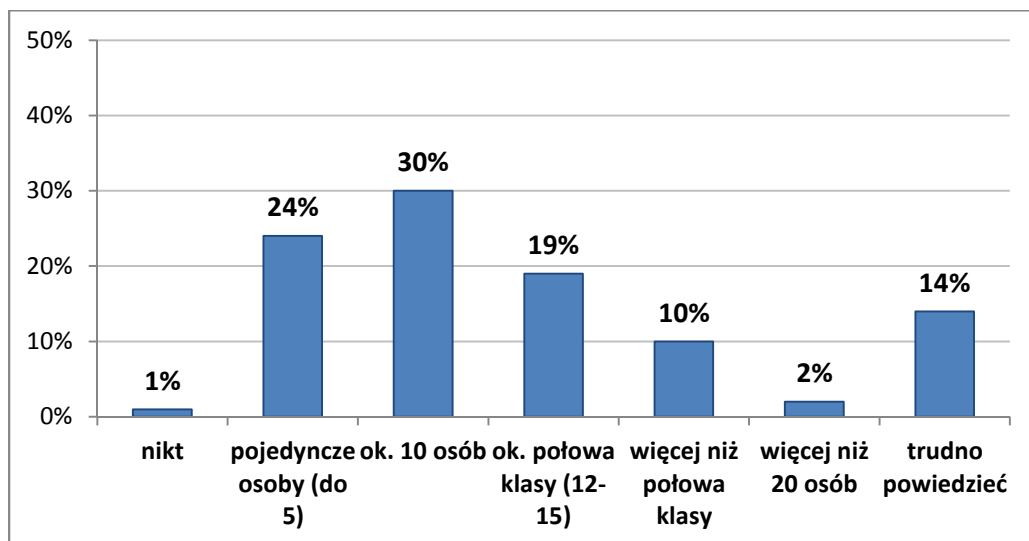
Ściąganie w liczbach

Jeżeli chodzi o uczucia i emocje, o które pytano w pre teście – większość uczniów zadeklarowała uczucie lęku, jaki im towarzyszy podczas ściągania (55%). Kolejną odpowiedzią zaznaczaną pod względem częstości był skok adrenaliny (41%). Natomiast 15% osób zaznaczyło, że ten problem ich nie dotyczy i nie ściągają wcale. Niektóre osoby wybierały więcej niż jedną odpowiedź. Szczegółowe wyniki zaprezentowane zostały na rysunku 3.

Rysunek 3. *Jeśli ściągałeś, to jakie myśli i uczucia się pojawiły?* Procentowe wskazanie odpowiedzi wszystkich uczestników.

W pierwszej ankiecie, podczas oszacowania, ile osób ściąga na klasówce, ponad połowa uczniów wskazała, że są to pojedyncze osoby (24%) lub ok.10 (30%). Tylko 1% uczestników wskazało, że nikt nie ściąga podczas klasówek, a 14% wskazało, że trudno powiedzieć. Poszczególne wyniki zostały zaprezentowane na rysunku 4.

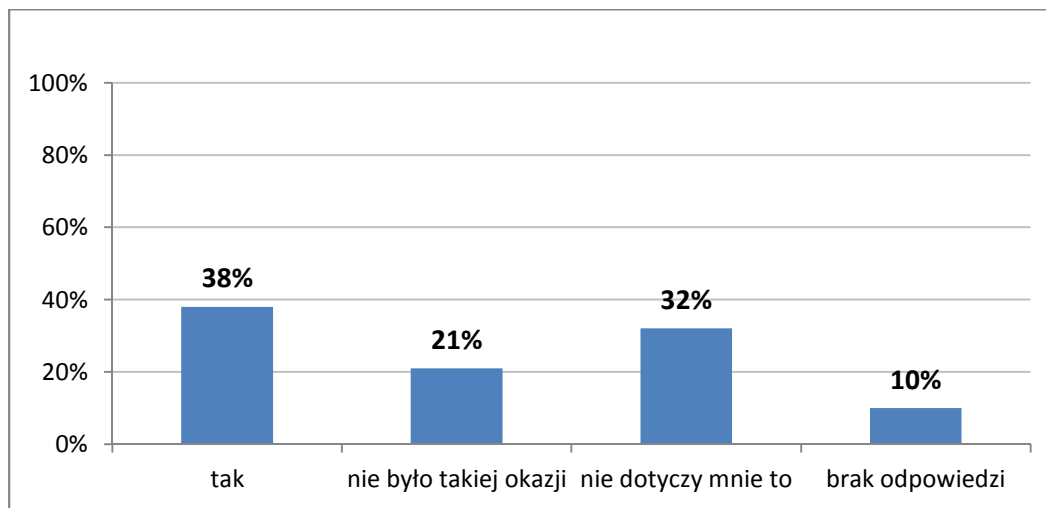
Rysunek 4. *Oszacuj średnią ilość osób ściągających na klasówce w Twojej klasie.* Procentowe wskazanie.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom

Widać, że skala zjawiska jest dość duża, choćby z racji tylko 1% uczestników, którzy wskazali, że nikt nie ściąga. Nasuwają się pytania, czy jest to stała grupa osób, która ściąga, czy raczej sporadycznie wszyscy.

W drugiej ankiecie zapytano uczniów, kiedy ostatni raz ściąkali. 38% osób odpowiedziało twierdząco, 32% przecząco, natomiast 21% stwierdziło, że nie było takiej okazji. 10% nie odpowiedziało wcale na to pytanie. Wyniki zaprezentowano na Rysunku 5.

Rysunek 5. Czy w przeciągu ostatnich 2 tygodni ściągnąłeś/ściągnęłaś (na klasówce, kartkówce lub wypracowanie z Internetu)? Procentowe wskazanie odpowiedzi.

Z powyżej zaprezentowanych wyników widać, że można oszacować, że około 50% osób ściągało lub będzie ściągać (38% na tak, a 21% wskazało „nie było takiej okazji”). Jest to bardzo dużo. Nie mniej, 32% zadeklarowało, że nie dotyczy ich ten problem.

Niestety nie możemy stwierdzić czy ilość osób ściągających zmniejszyła się czy zwiększyła po podjętym przez nas oddziaływaniu, ponieważ nie mamy takich danych sprzed warsztatu.

Do tego wyniku wrócimy przy omawianiu pomysły uczniów co można zrobić, że ściągnięciem.

Ściąganie – co można z tym zrobić według uczniów

Uczniowie w post teście zaznaczali, które z podanych sposobów byłby najlepszy w walce ze ściąganiem. Uczniowie mogli wskazywać kilka odpowiedzi. Wyniki zostały przedstawione w tabeli 2.

Tabela 2. Aby zmniejszyć ilość osób ściągających na lekcjach, należałoby. Procent wskazanych odpowiedzi.

Zdania zawarte w pytaniu	Procent
Uatrakcyjnić lekcje, np. używać tablic multimedialnych, wyświetlać filmy itd.	62%
Nauczyciele powinni bardziej motywować do pracy, wspierać w nauce np. mówić, że uczniowie sobie poradzą	54%
Wprowadzić zajęcia dodatkowe dla osób, które nie rozumieją tematu	40%
Nauczyciele powinni porozmawiać z osobami, które ściągają, dlaczego tak robią	17%
Nie ma takiej potrzeby	16%
Poprosić nauczycieli, aby byli bardziej konsekwentni	14%
Nauczyciel nie powinien reagować na ściąganie uczniów	11%
Wprowadzić surowe kary dla ściągających	10%
Inne, jakie?	0%

Wróćmy do samej liczby ściągających – 50%, to bardzo dużo. Ale wskazań, że to nie jest problem było 16%, a 11%, że nauczyciele nie powinni reagować. To pozytywne, bo najwięcej wskazań, 62%, uzyskało stwierdzenie, że uatrakcyjnienie lekcji zapobiegłoby ściąganiu. Drugim, najczęściej wybieranym stwierdzeniem było to dotyczące motywowania uczniów do pracy tj. 54%.

Te wyniki są odpowiednie ze wskazywaniem braku wiary w siebie jako przyczyny ściągania. Odpowiedzią na to jest motywowanie i wspieranie, nie tylko słowem, ale zajęciami dodatkowymi (40%) oraz rozmową z uczniem (17%), które równie często były wskazywane jako sposób zmniejszenia liczby ściągających.

W ostatniej sekcji przedstawione zostaną wyniki zebrane na warsztatach, które w pewien sposób diagnozują, ale dzięki temu też, wskazują, co można zrobić z problemem ściągania.

Diagramy

Na warsztatach uczniowie tworzyli listy pomysłów odpowiadając na 4 pytania: Dlaczego uczniowie ściągają?? Jak nauczyciele reagują na ściąganie? Jak nauczyciele powinni reagować? Dlaczego uczniowie nie ściągają

W analizach wykluczone zostało ostatnie pytanie. Służyło ono do wzbudzenia motywacji do nieściągania oraz zobaczeniu, że poza ewidentnym brakiem umiejętności w ściąganiu istnieją jeszcze inne motywy czy przekonania hamujące innych przed takim zachowaniem.

Krótko o samym tworzeniu diagramów – zebrane pomysły zostały spisane i sprawdzono, które z pomysłów wypisywane były przez uczniów najczęściej. Posegregowano je i nazwano pewnymi kategoriami. Zaznaczono – większą czcionką, co powtarzało się częściej, a co rzadziej. Podobnie wielkości okręgów symbolizują, który z obszarów wymieniany był najczęściej. W efekcie otrzymaliśmy informacje, które z obszarów są najważniejsze, najbardziej powszechne, a zatem, które są do zmiany,

a które do wzmocnienia.

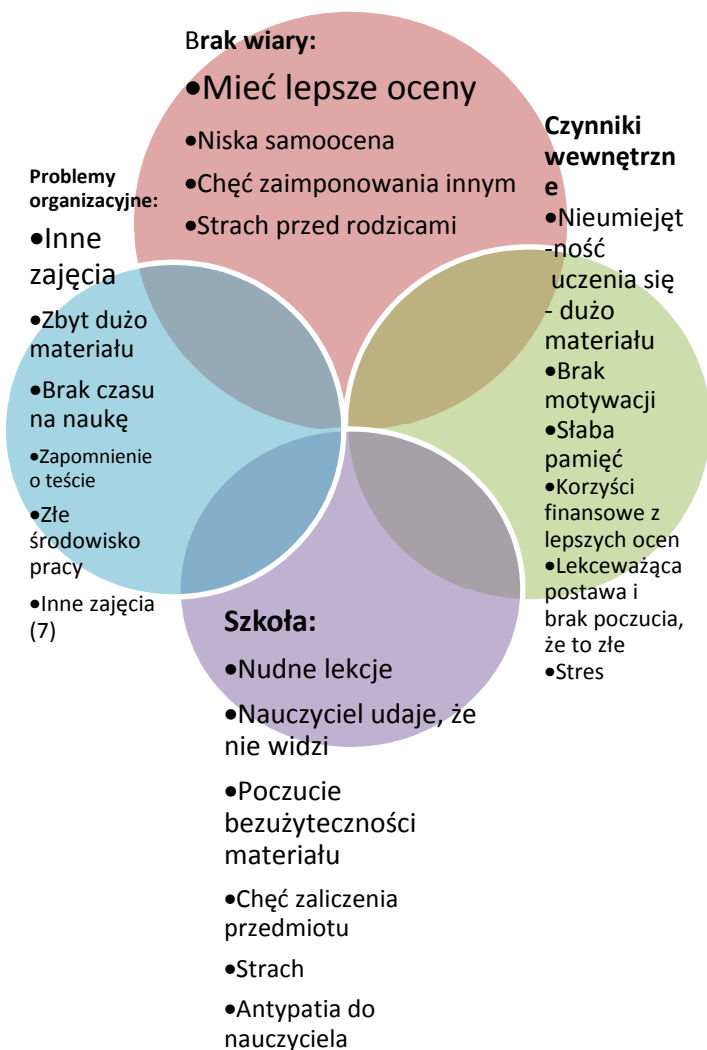
Dlaczego uczniowie ściągają?

Uczniowie najczęściej wskazywali brak wiary w siebie, w to, że mogą zdobyć dobre oceny.

Dużą grupą okazały się czynniki – nazwane jako – wewnętrzne tj. brak umiejętności uczenia się większej porcji materiału, ale i brak motywacji.

Kolejną dużą kategorią były problemy organizacyjne, a dokładniej problemy z planowaniem czasu: inne zajęcia, zbyt dużo materiału – nie umiejętność podzielenia go.

Ostatnia kategoria to szkoła. Najczęściej wymieniane nudne lekcje, demotywowanie uczniów postawą nauczyciela jak i brak poczucia sensu tego, co się uczą.

Dlaczego uczniowie ściągają?

Jak nauczyciele reagują na ściąganie uczniów?

Najwięcej odpowiedzi na to pytanie dotyczyło różnego rodzaju karania za ściąganie. Od zabrania sprawdzianu, po słowne upomnienie.

Mniej często, pojawiało się odpowiedzi związane z bierną postawą wobec ściągania tj. zignorowaniem takiego zachowania ucznia, albo przymknięcie oka na ściąganie.

Tylko parę razy pojawiła się odpowiedź związana z rozmową z rodzicami (najczęściej), wychowawcą i najrzadziej z dyrektorem.

Najrzadziej, bo tylko raz pojawiła się odpowiedź, że reakcją nauczyciela na ściąganie są wprowadzone zajęcia dodatkowe czy zainteresowanie się nauczyciela.

Jest to dość interesujące, ponieważ w poprzednich wynikach wyraźnie uczniowie wskazywali, że ciekawe lekcje oraz zainteresowanie nauczycieli pomogłoby zmniejszyć występowanie ściągania.

Jak nauczyciele reagują?

Jak nauczyciele powinni reagować na ściąganie?

Najwięcej pomysłów na to jak nauczyciel powinien reagować uczniowie mieli z zakresu zachęcania do nauki: wycieczki, filmy, warsztaty przybliżające temat. Jednak równie ważne dla nich było zaznaczanie sensu nauki – PO CO UCZĄ SIĘ, tego czego się uczą. Pojawiły się również pomysły z motywowaniem, szczególnie związane z powtarzaniem, że uczniowie dadzą radę się nauczyć. Jest to

o tyle ciekawe, że brak wiary w siebie – jak już wielokrotnie o tym pisano – jest przyczyną ściągania.

Kolejną co do częstości wypisywanych pomysłów to karanie, a szczególnie danie drugiej szansy jak odpytywani ustane, inna grupa sprawdzianu, trudniejszy sprawdzian w innym terminie. Często również pojawiała się potrzeba pomocy w nauce.

Jak nauczyciele powinni reagować?

Najmniej, bo kilka razy pojawił się pomysł, że nauczyciele powinni ignorować zachowanie ucznia. W świetle całości badania, widać wyraźnie, że jest to słaby głos, być może związany z przekorą i negatywnym stosunkiem do szkoły czy nauki.

Podsumowanie

Podsumowując całość zebranych wyników, jako przyczynę ściągania można podać dwa główne czynniki: ściąganie przez najlepszych uczniów oraz brak wiary w siebie.

Na warsztacie pracowaliśmy, więc z przekonaniem dotyczącymi braku wpływu postawy jednego ucznia na grupę. Zauważyliśmy znaczące zmiany. Uczniowie po warsztatach w znacznie mniejszej ilości wskazywali, że ściąganie to koleżeńska przysługa, czy kiedy wszyscy to robią, to upoważnia to do takich samych, nieuczciwych zachowań. Jak również, mniej razy zostało wskazane, że jeżeli najlepsi ściągają, to usprawiedliwia to do ściągania.

Również na warsztatach pracowaliśmy nad wzmocnieniem wiary we własne siły i zdolności. To również się udało, ponieważ mniejsza ilość osób zaznaczyła, że jest to przyczyna ściągania w postępcie.

Można, więc powiedzieć, że dwa najważniejsze cele warsztatów zostały osiągnięte.

Dużym sukcesem również jest, że mniejsza ilość gimnazjalistów uważa, że brak umiejętności w ściąganiu jest przyczyną do powstrzymania się od tego. Na warsztacie uczniowie zastanawiali się dlaczego można nie ściągać i to, miejmy nadzieję wzbudziło ich motywację, żeby tego nie robić, nie mniej z pewnością wzbudziło w nich większą refleksyjność co do wewnętrznych przekonań o tym. Jest to dobry punkt startowy do dalszej pracy z nimi.

To co jest mniej pozytywne, to przeniesienie usprawiedliwiania się działaniami rówieśników, na postać nauczyciela – stąd więcej odpowiedzi, że ogrom materiału jest przyczyną ściągania. Z pracy na warsztacie wiemy, że duża ilość materiału, owszem, jest problemem, natomiast związana jest z brakiem umiejętności organizowania sobie pracy, motywowania się i zapamiętywania. Jest to kolejny ważny obszar działania tj. nauczenie ich jak się uczyć, jak organizować sobie czas i miejsce pracy, jak się motywować.

Nie mniej uczniowie na zajęciach wskazywali, że zainteresowanie przedmiotem, w formie filmów, warsztatów, doświadczeń na pewno by im pomogło jak również POKAZANIE SENSU UCZENIA SIĘ danego przedmiotu.

Jak widać obszarów jest sporo, nie mniej pocieszające jest to, że można pracować nad problemem ściągania i plagiatowania.

O stowarzyszeniu

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju i Pomocy Q Zmianom od 2004 r. współpracuje z placówkami kształcenia – realizuje projekty szkoleniowe wspierające procesy uczenia się i wychowawcze.

Naszą misją jest pomoc innym w rozwijaniu skrzydeł poprzez profesjonalne świadczenie usług w obszarze pomocy i edukacji psychologicznej. W pokazywaniu, że każdy z nas: mały i duży, ogarnięty troską i wsparciem, zaproszony w przestrzeń swobodnego wyrażania swoich myśli i idei, ukierunkowany na rozwój, może ZMIENIĆ siebie, poprawiać jakość swojego życia, poznawać nowe horyzonty, uczyć innych, być szczęśliwym.

Misja Stowarzyszenia jest realizowana w szczególności poprzez tworzenie i prowadzenie projektów warsztatowych dla dzieci, młodzieży i dorosłych; szeroko rozumianą działalność edukacyjną (prelekcje naukowe, prezentacje, publikacje) oraz organizowanie i tworzenie grupowych i indywidualnych form terapii i pomocy psychologicznej.

Stowarzyszenie skupia wokół siebie osoby profesjonalnie zajmujące się pomocą i edukacją psychologiczną oraz wolontariuszy, którym bliska jest jego misja.

Załącznik 2

Post test. Ankieta wypełniana po warsztatach.

Ankieta dla klasy _____

Gimnazjum Sportowe nr 17 w Warszawie

Ankieta jest anonimowa – nie podpisuj jej imieniem ani nazwiskiem - składa się z 5 pytań, a jej wypełnienie zajmie Ci ok. 4 minut. Na podstawie zebranych wyników zostaną sformułowane wnioski na przyszłość, dlatego wypełnij ją zgodnie z Twoimi prawdziwymi przekonaniem.

8. Co uważasz o ściąganiu? Zaznacz te zdania, które najbliższe są Twojemu pogładowi (możesz podkreślić więcej niż 1):

- Wszyscy tak robią, w ściąganiu nie ma nic złego
- To jest oszustwo
- Niektóre przedmioty są nudne, dlatego z nich się ściąga
- Jest tak dużo materiału do nauczenia się, że trzeba ściągać, żeby przetrwać
- Ściąganie jest nieuczciwe wobec tych, co się nauczyli
- Nikt nie traci na ściąganiu
- Niektórzy ściągają, bo nie wierzą, że sami są w stanie napisać coś dobrego
- Nauczyciele udają, że nie widzą ściągania, więc można to robić
- Jak ktoś umie ściągać, to ściąga, a jak ktoś nie umie, to tego nie robi
- Dotyczy to małej grupy uczniów, którzy nie chcą się uczyć
- Nawet najlepsi uczniowie przynajmniej raz ściągali
- Ściąganie to w szkole problem, z którym trzeba coś zrobić
- Nauka jest nudna, dlatego inni ściągają
- Wszyscy kiedyś ściągali, dlaczego więc tego nie robić?
- Pozwalanie na ściąganie do siebie jest formą koleżeńskiej przysługi
- Nie ściagam – wiem, że to co napiszę jest najbardziej wartościowe, bo oryginalne

9. Aby zmniejszyć ilość osób ściągających na lekcjach, należałoby:

- Uatrakcyjnić lekcje, np. używać tablic multimedialnych, wyświetlać filmy itd.
- Poprosić nauczycieli, aby byli bardziej konsekwentni
- Nie ma takiej potrzeby
- Wprowadzić zajęcia dodatkowe dla osób, które nie rozumieją tematu
- Nauczyciel nie powinien reagować na ściąganie uczniów
- Wprowadzić surowe kary dla ściągających
- Nauczyciele powinni bardziej motywować do pracy, wspierać w nauce np. mówić, że uczniowie sobie poradzą
- Nauczyciel powinien porozmawiać z osobami, które ściągają, dlaczego tak robią
- Inne. Jakie?.....

10. Czy ściąganie na sprawdzianie jednej osoby ma wpływ na zachowanie całej klasy? (podkreśl wybraną odpowiedź)

Tak   Nie   Trudno powiedzieć

Uzasadnij wybraną odpowiedź

.....

11. Czy w przeciągu ostatnich 2 tygodni ściągnałeś/ściągnałaś (na klasówce, kartkówce lub wypracowanie z Internetu)

Tak   Nie - nie było takiej okazji   Nie, nie dotyczy mnie to

12. Zaznacz swoją płeć:

Dziewczyna   Chłopak